

„Nakit“ - za razmišljanje

Uobičajeni nakit

Kad prolazim velikim gradovima znam zastati pred zlatarnicama; tek da se divim. Tih par minuta darujem sama sebi; napajam oči ljepotom u izlogu. Kao da osjećam pod prstima mekoću i nježnost baršuna na kojem leži izloženo dragocjeno prstenje, ogrlice, privjesci, medaljoni. Oduvijek su me fascinirali medaljoni. Ima ih srebrnih ili zlatnih, obrubljenih briljantima ili koraljima, prelijepih, skupocjenih, poželjnih. Osobito me oduševljavaju medaljoni s uloženom sličicom djeteta. Nakit! Kakva ljepota i plemenitost!

Pitanje staro četiri desetljeća

Uoči Svih svetih i Dušnog dana 2017. mogli smo pročitati jednu zaprepašujuću vijest. Bolje reći, mogli smo pročitati odgovor na delikatno pitanje: Što se događa sa viškom zametaka koji nastaju tijekom postupka tzv. umjetne oplodnje, a na koju se odlučuju pojedini bračni parovi u želji da dobiju potomstvo? Taj problem javlja se već četiri decenija, od kada se u medicinskim ustanovama za ženske bolesti počela prakticirati umjetna oplodnja.

Što je umjetna oplodnja

Za postupak umjetne oplodnje potrebno je od žene uzeti jajašce koje će se na umjetan način, tj. mimo uobičajenog bračnog čina, oploditi muškim sjemenom. Da bi se povećala šansa za uspjeh, od žene se uzima više jajašaca koja se sva oplođuju. Na taj način nastaje više zametaka. Jedan se zametak usadi natrag u ženinu maternicu, a ostali su tzv. rezervni. Oni se zamrznu kako bi se mogli čuvati i kasnije upotrijebiti ukoliko prvotno usađivanje u maternicu ne uspije. Zamrznuti zametci mogu poslužiti i za eventualnu, buduću, drugu trudnoću, ukoliko se majka na nju odluči.

Čuvanje zametaka odvija se u specijaliziranim medicinskim ustanovama, pod strogo propisanim i kontroliranim uvjetima. Takve ustanove, naravno, imaju i svoje cjenike.

Događa se da majka s vremenom izgubi interes za buduću trudnoću ili da joj čuvanje zametaka postane financijski teret. Tada se zametci stavljaju na raspolaganje onome tko je za njih zainteresiran.

Što je zametak

Oplođeno jajašce ili zametak je koncentrat života, tj. sićušno potencijalno ljudsko biće, sa svim mogućnostima i vlastitim sposobnostima da se tijekom devet mjeseci razvije u savršeno novorođenče. Takvo oplođeno jajašce bi, bez obzira na svoju nježnost i delikatnost, moralo imati sva prava kao i bilo koja druga osoba veće težine ili dužine vremena provedenog u majčinoj maternici.

Bioetičari

Stručnjaci koji se bave pitanjima ophođenja sa zametcima i njihovim pravima zovu se bioetičari. Oni su moralno i stručno osposobljeni da budu zagovornici tih mikroskopskih budućih mališana koji su tehnološkim načinima pozvani na ovaj naš svijet.

Ponuda iz Australije

U Beču postoji glasoviti Institut za medicinsku bioetiku. Njegova voditeljica je bioetičarka Suzanna Kummer. Ona je upravo ovih dana izvijestila sljedeće: U Australiji postoji tvrtka koja ima naziv *Dijete, budi ptičica*. Tvrtka se povezuje s bračnim parovima ili majkama koje više ne žele čuvati svoje zametke i nudi im svoju specifičnu uslugu: spaljivanje zamrznutih zametaka. To se može učiniti na takav način da se sačuvaju zametkova DNK.

Što je DNK (dezoksiribonukleinska kiselina)

DNK je biološki sustav, skup od nekoliko molekula koje se inače nalaze u čovjekovoj staničnoj jezgri. U njemu se nalazi koncentrat svih nasljednih osobina točno određene osobe. Takav specifični koncentrat posjeduje svaki čovjek. U DNK sustavu su pohranjene genetske šifre za razvoj svih obilježja dotične osobe - boja kose, boja očiju, izgled lica, oblik tijela, duljina života, sklonost k pojedinim nasljednim promjenama ili bolestima...

Pretvaranje bića u tvar

Nakon spaljivanja zametka preostaje mikroskopska mrvica pepela. Australci nude mogućnost da od te mrvice pepela načine - nakit. Moguće je naručiti prsten, naušnicu, privjesak, bilo koji ukrasni predmet u kojem će biti zarobljen i izložen sav životni potencijal majčinoga nerođenog djeteta.

Emocionalna dekoracija

Tom tako finom i bešćutnom manipulacijom potencijalno dijete, sa svim svojim mogućim sposobnostima i odlikama postaje stvar, predmet, tj. emocionalna dekoracija. Taj „ukras“ može imati svoj vijek trajanja: on traje toliko dugo koliko se majci dopada, koliko joj kao nakit odgovara bilo bojom, oblikom, stilom, koliko pristaje uz njezinu osobnost, dob, garderobu, torbicu ili šminku.

Izbjegavanje pitanja o smrti embrija

Cilj takve nevjerovatne ponude Australaca jest ideja da se bešćutnom ekonomskom i moralnom lukavošću premosti glavno pitanje - smrt embrija. Cijelim tim postupkom želi se, tobože, pomoći majci da ne osjeti svu bolnost i oštrinu reza koji nastaje između njezine savjesti i njezine odluke da više nije zainteresirana za život svoga zametka.

Krivnja

U cijeloj toj manipulaciji, prividno, nigdje nema nikakve krivnje. Svi sudionici imaju samo plemenite težnje i ciljeve. Svi oni jedni drugima žele samo dobro. Majku se želi razvlastiti brige oko njezina zametka i smanjiti joj financijske troškove. Medicinskoj ustanovi se čini usluga jer joj se oslobađa novo mjesto za (plaćeno!) čuvanje novih zametaka. Firma koja proizvodi nakit od zametaka nalazi svoj profit i nove, potencijalne kupce.

Emocionalna pupčana vrpca

Iskustva stručnjaka koji nastoje ženama pomoći da dobiju vlastito potomstvo jednaka su na svim stranama svijeta. Mnoge majke tijekom navedenih tehnoloških procesa razviju čvrstu osjećajnu vezu sa svojim zametcima koji se nalaze u uređajima za zaleđivanje. Taj se osjećaj naziva emocionalna pupčana vrpca. Njega je nemoguće suzbiti, ukloniti ili negirati. Tu vrpcu majke (one sa ispravnom i osjetljivom savješću!) doživljavaju kao svojevrsno opterećenje, poput kamena oko vrata u dubokoj, mutnoj vodi.

Lažni tješitelji

Postoje ljudi, s tobože dobrim namjerama, koji pomažu majkama u času kada ih njihova iskonska majčinska tuga nadraste. To su lažni tješitelji. Oni majkama nude formulaciju po kojoj se u ledenicama medicinskih institucija nalaze samo nakupine (njihovih) stanica, a ne njihovi zametci. Međutim, zametak nije dio majke, on je novo, autonomno biće koje ima svoj vlastiti DNK, posve različit od majčinog ili očevog.

„Snježna pahuljica“

Navedena tvrtka iz Australije onu mikroskopsku mrvicu pepela koja je preostala nakon spaljivanja zametka naziva - „snježnom pahuljicom.“ Nju, tu „pahuljicu“ ugrađuje u komadić zlata, optočuje briljantima i - prodaje.

Zarobljeno djetešce

Majčino je djetešce na taj način zarobljeno u plemenitom metalu, u tvari poput jantara ili u prozirnoj plastici. Pri tome ono samo postaje tek - tvar. Jedan objektivni i neutralni promatrač imao bi pravo pomisliti kako je to djetešce trajno izloženo svjetlu ovoga svijeta, iako to svjetlo nikad nije niti ugledalo. To djetešce je lišeno prilike da ga roditelji ispravno i iskreno odžaluju. Ono je tek bilo pozvano u ovaj svijet, ali mu on, taj naš visoko tehnološki strukturiran svijet, nije pokazao zeleno svjetlo.

Razapetost

Životna iskra jednoga maloga bića, ugrađena u privjesak može se od sada naći na prsima majke, poput ukrasa. Ta mala, nemoćna i blokirana vitalna sjemenka razapeta je između dva svijeta. Jedan je izvanjski svijet, ovaj naš, u kojem ju, opredmećenu i zakočenu, miluje sunčeva zraka. Drugi je svijet onaj unutarnji, majčin, koji se nalazi u njezinom grudnom košu. To je svijet koji je za dijete siguran, topao, poželjan i pulzirajući ali zauvijek, do kraja svih vjekova maloj sjemenki - nedostupan.

„Nakit“ – za razmišljanje

Razapetost malog bića sugerira kako se radi o sveopćem i vječnom ljudskom protezanju od Zemlje prema Nebu. To je podsjetnik na sudbinu i Isusa Krista. Sljubljenost s majčnim tijelom i oslušivanje kucaja njezina srca svjedoči da smo, kao ljudi, stalno samo na korak do ispunjenja vječnoga sna – povratka u okružje koje je toplo i nama naklono. Podčinjenost i opijenost tehnologijom osvjetljava čovjeka koji se od iskona želi igrati Boga i biti stvaratelj, a ne stvorenje.

Kiteći se svojim specifičnim „nakitom“ na prsima, pojedine žene našega doba dopiru do krhkog i tananog brida koji od pamtivijeka odjeljuje Dobro od Zla.